

Ære og konflikt

- drengenes rolle

Artikler samlet på baggrund af konferencen
“Ære og konflikt” i november 2011 i Odense

Indholdsfortegnelse

Forord

Af social- og integrationsminister Karen Hækkerup

LOKKs erfaringer fra projekt "Etnisk ung i krise"

Af konstitueret projektkoordinator Susanne Willaume Fabricius, LOKK

Etniske minoritetsunge i bevægelse

Af forsker Flemming Mikkelsen, CeFU

Drenge som skjulte, tavse ofre for æresrelateret vold

Af Dr. Angela Morgan & John Thain, University of Wolverhampton, UK

Uddannelse som udvej

Interview med forfatter Aydin Soei af Maria Farver. Artiklen er tidligere bragt i LOKK Nyt november 2011

En undersøgelse om omfanget og arten af social kontrol blandt nydanske unge

Af chefkonsulent Helle Rahbæk Asserhøj, Als Research og specialkonsulent Ditte Wenzel, Social- og Integrationsministeriet

Når unge får ordet – om ære, ligestilling og kærester

Af Lion Rokx, Dialogkorps vedrørende æresrelaterede konflikter, Social- og Integrationsministeriet

Livet i andre rammer - Vilkår og trivsel for minoritetsetniske homoseksuelle

Af kommunikationsansvarlig Fahad Saeed, Sabaah

Om konferencen "Ære og konflikt – drengenes rolle"

LOKK
Landsorganisation
af Kvindekrisecentre

LOKK sekretariat
c/o 3F
Kampmannsgade 4
1790 København V

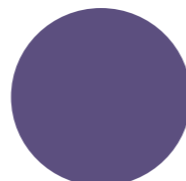
Telefon 32 95 90 19
www.lokk.dk

Redaktion
LOKK sekretariat

Design:
LOKK sekretariat

Tryk:
Actum & Actum kopi & tryk

Copyright LOKK
Kun citat med kildeangivelse

Forord

I november 2011 offentliggjorde jeg en rapport om social kontrol blandt nydanske unge. Rapportens resultater var desværre nedslående på en række områder. Blandt andet viser rapporten, at der eksisterer en omfattende social kontrol af nydanske unge, især i forhold til kærester og valg af ægtefælle.

Familiens kontrol med de unge truer ligestillingen blandt kønnene og den enkeltes ret til at bestemme over sit eget liv. Det kan vi som samfund ikke se stiltiende på, og det ligger mig og regeringen meget på sinde at hjælpe de unge, der står i situationer, hvor de på grund af familiens æresopfattelse ikke kan leve det liv, de selv ønsker.

LOKK har gennem mange år ydet en omfattende indsats til ofre for æresrelaterede konflikter, og i november 2011 afholdt LOKK i samarbejde med Social- og Integrationsministeriet konferencen "Ære og konflikt - drengenes rolle".

Jeg var meget glad for at kunne indlede konferencen om dette vigtige område. For selv om pigerne på næsten alle områder er udsat for stærkere social kontrol end drengene, er også drengene udsat for social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Rapporten om social kontrol viser f.eks., at ca. hver fjerde unge mand er bange for, at familien vælger en ægtefælle til ham mod hans egen vilje, og ca. 10 % af de unge mænd i undersøgelsen har oplevet, at nogen har presset dem til at kontrollere søskende eller andre familiemedlemmer. Desværre mener en tredjedel af de nydanske drenge også, at piger og drenge ikke skal have frihed til at gøre de samme ting.

Der er således en række problemer, som der skal arbejdes videre med, og der er ikke nogen nemme løsninger, men det er helt afgørende, at vi styrker det eksisterende beredskab, der skal gribe de unge, og at vi styrker den forebyggende og holdningsbearbejdende indsats.

Derfor vil regeringen i foråret 2012 præsentere en national strategi mod æresrelaterede konflikter, som skal styrke indsatsen på dette område. Strategien vil bl.a. styrke oplysning, holdningsbearbejdning, støtten til de unge, opkvalificeringen af fagfolk og styrke samarbejdet og koordineringen mellem myndigheder og mellem myndigheder og andre aktører.

Vi har brug for alle gode kræfter i dette arbejde - vi skal hjælpe de unge til at kunne sige fra, og vi har brug for at frivillige, fagpersoner, kvindebevægelse og andre, der har kontakten til de unge, tager del i indsatsen. Konferencen i november var en glimrende mulighed for at mødes og blive klogere og bidrage til at udvikle indsatsen, og dette artikelhæfte samler op på de oplæg, der var på konferencen, så endnu flere kan få glæde heraf.

God læselyst.

Social- og integrationsminister, Karen Hækkerup
Januar 2012

LOKKs erfaringer fra projekt "Etnisk ung i krise"

Af konstitueret projektkoordinator Susanne Willaume Fabricius, LOKK

Projekt "Etnisk ung i krise" er en fællesbetegnelse for de forskellige tiltag, som LOKK varetager på området omkring æresrelaterede konflikter i familier, der har etnisk minoritetsbaggrund.

I artiklen skitseres nogle af de erfaringer, vi i LOKKs rådgivning har gjort os med de unge mænd, der har fået rådgivning vedrørende disse problematikker.

Henvendelser fra unge mænd

I 2011 har LOKKs projekt "Etnisk ung i krise" til d.d. haft 144 henvendelser som har omhandlet unge mænd. Heraf var 12 henvendelser om par, hvoraf den ene part altså også var en mand. Vi har derudover haft 26 henvendelser fra forældre, der udtrykte bekymring for deres sønner. Af det totale antal henvendelser, udgjorde henvendelser om unge mænd i alt 16%.

Til sammenligning modtog vi i 2010 i alt 119 henvendelser om unge mænd, hvoraf 21 henvendelser var om unge par og 17 fra forældre.

I øvrigt er det interessant, at 53% af henvendelserne til "Forældretelefonen", som er en rådgivning til forældre med etnisk minoritetsbaggrund, handlede om sønner, ikke døtre. Det er noget, vi genkender fra vores møde med forældregruppen i forbindelse med informationsmøder om "Forældretelefonen". I forhold til 2010 handlede kun 37,8% af henvendelserne til "Forældretelefonen" om sønner. Fra 2010 til 2011 ser vi således en tendens til, at henvendelser vedrørende unge mænd er stigende.

De henvendelser, vi får i LOKKs rådgivning om og fra unge mænd, har primært omhandlet pres, kontrol, vold og trusler, forventninger til hvilken uddannelse den unge skal tage og tvangsægteskaber.

Vi ser en stigning i antal henvendelser om eller fra unge mænd, ligesom vi hører om stor bekymring om sønner fra forældregruppen. Forældrene har især givet udtryk for bekymring for sønnerne – for at de skulle blive involveret i kriminalitet eller havne i dårligt selskab.

Patriarkalske og kollektivistiske normer

De fleste unge mænd, som vi møder i rådgivningen, er over 18 år og kommer fra mange forskellige religioner og alle former for etniske baggrunde. Det er vigtigt at understrege dette, ligesom det ikke kan siges ofte nok, at de problemer vi ser, ikke er forbundet med en bestemt religion eller kultur, men bundet i traditioner i mange forskellige kulturer kendetegnet af kollektivistiske og patriarkalske strukturer. Det er præcis dette, som for mange unge betyder, at det ikke er acceptabelt at sige forældrene imod, eller gør det svært eller umuligt for dem at følge egne behov og ønsker. De kollektivistiske og patriarkalske værdiers indflydelse betyder, at der er faste roller til familiens medlemmer, og at det ikke accepteres, at man træder udenfor de fastlagte rammer.

De unge, der henvender sig til LOKK, kommer fra familier kendetegnet af, at ære har en stor betydning, men det er vigtigt at understrege, at der er store forskelle på, hvordan æresrelaterede konflikter tackles både i forhold til lokale traditioner, land og by, fra land til land, og at hver familie naturligvis er forskellig fra den anden, og at der dermed er stor forskel på, hvad man accepterer i den ene og den anden familie. Ligeledes er der forskel på, hvordan man reagerer over for dem, som ikke overholder og respekterer familiens regler og ære.

Tvangsægteskab

I rådgivningen møder vi unge mænd, der beskriver

mange af de samme forhold, som vi hidtil oftest har hørt fra pigerne. De fortæller om social kontrol, restriktioner, vold, pres i forhold til valg af uddannelse, ægtefælle mv.

Vi ved fra Storbritannien, at man derovre ser en stor stigning i antal henvendelser om og fra unge mænd, der bliver tvangsgift. Dette stemmer godt overens med det billede, vi ser i LOKK. Det er en problematik, som ikke har fået særlig stor opmærksomhed indtil nu, men som ikke desto mindre absolut er aktuel.

De unge mænd har typisk en anden rolle i familien og dermed andre muligheder end pigerne. Hvor kærester for pigerne er tabu, og noget der ofte foregår i det skjulte, kan det være accepteret, at de unge mænd eksperimenterer på dette område, inden de skal giftes med "den rigtige pige". Det kan dog være intet mindre end chokerende for den unge mand, når han pludselig bliver meddelt, at nu er det på tide, at han gifter sig, og at familien har fundet den rette til ham. I de familier er en dialog om dette ikke accepteret - familien har bestemt, og han skal følge deres beslutning.

For nogle unge mænd bliver dette begyndelsen på et opgør, som kan ende i et brud med familien. Et opgør som de slet ikke havde forestillet sig at skulle tage, men at skulle tvinges ind i et livslangt forhold til et andet menneske, man ikke selv har valgt, har alligevel så stor betydning for mange, så opgøret er en nødvendighed. Andre unge mænd magter af forskellige årsager ikke opgøret, og indretter sig på en eller anden måde.

Et andet punkt, hvor LOKK oplever stor lighed med de problematikker, der er fremvoksende fokus på i Storbritannien, er at unge mænd med et fysisk eller psykisk handicap også kan være i forhøjet risiko for at blive tvangsgift. Baggrunden for dette er, at forældrene ønsker at sikre sig, at den unge mand, som man anses som værende mindre attraktiv på ægteskabsmarkedet, bliver placeret i et ægteskab,

hvilket er altafgørende i disse familier. Handling skal ses som et udtryk for omsorg og bekymring for den unge mand, - nu er han placeret i forventelige omgivelser, og ingen vil sladre om ham. Sådanne ægteskaber er dog bestemt ikke altid til hverken den unge mand eller hans kones bedste.

Homoseksuelle er også en gruppe, der har forøget risiko for at blive tvangsgift.

Holdningsbearbejdning og oplysning

Der er heldigvis også mange af de gode historier. Vi ved, at unge med etnisk minoritetsbaggrund klarer sig godt, langt flere end tidligere har arbejde og uddanner sig i Danmark. Det er der grund til at glæde sig over. Det har mange fordele, men det er vigtigt, at vi ikke kommer til at se det som en sovepude. Selv om man er højtuddannet og har tilegnet sig dele af den vestlige kultur, ser vi ikke sjældent, at undertrykkende værdier bliver taget med fra generation til generation. Urgamle traditioner dør ikke på få generationer.

De unge mænd er ofte vokset op med kollektivistiske og patriarkalske værdier, hvor der er faste roller og klar fordeling mellem kønnene. Samtidig møder de, hvor de end bevæger sig i Danmark en helt anderledes tankegang og en anden opfattelse og adfærd i forhold til kønsroller.

I den sammenhæng er kontinuerlig holdningsbearbejdning og oplysningskampagner på alle niveauer vigtige redskaber. Af samme årsag har LOKK udarbejdet et læringsspil "Ære på spil" som vil bidrage til undervisningen inden for det æresrelaterede område på relevante uddannelser. Spillet er udformet som et dilemmaspil og ambitionen med spillet er, at de mange identifikationspunkter og muligheder for at gennemleve konkrete dilemmaer kan fremme forståelse og give indblik i hvilke handlemønstre og handlemuligheder, de unge, der står med æresrelaterede konflikter, har.

Vi skal ikke diktere nogen, hvordan eller efter hvilket værdisæt man skal leve, men vi skal udfordre på holdninger, når det drejer sig om voksne unge mennesker, som bliver undertrykt og ikke får lov til at bruge de rettigheder, de har. Vi skal træde til i de tilfælde, hvor de bliver tvunget ind i et liv, de ikke har valgt og ikke ønsker. I de tilfælde skal vi reagere uden angst for at fornærme andres livsstil og kulturer men på en respektfuld måde udfordre de værdier, der ikke kan forenes med menneskerettigheder og demokratiske værdier. ●

Etnisk minoritetsunge i bevægelse

Af forsker Flemming Mikkelsen, Center for Ungdomsforskning (CeFU)

I mange år har vi hørt om, hvor dårligt det går med integrationen af etniske minoriteter i det danske samfund. Heroverfor hævder jeg, at integrationen, set i et historisk og internationalt perspektiv, er en succes både set fra det danske samfunds side og ikke mindst set med indvandrerøjne (begrebet indvandrere omfatter her både arbejdsmigranter og flygtninge). En undersøgelse fra 2009 blandt indvandrere og efterkommere viste, at ca. 85 % mente, at deres liv i Danmark er bedre, end hvis de var blevet i deres oprindelsesland. Og spurgt om de var "tilfreds eller utilfreds" med samfundssituationen i Danmark, svarede næsten 80 % indvandrere, efterkommere og danskere (i denne del af analysen indgik også danskere) at de var tilfredse; eller sagt med lidt andre ord ved at bosætte sig i Danmark har indvandrerne i betydelig grad forbedret deres levevilkår og livsmuligheder – de er kort sagt opadgående sociale mobile.

Når dette er sagt, skal det også bemærkes, at det at bosætte sig permanent i Danmark også er forbundet med store omkostninger. Især har fraværet af daglige kontakter med familie og venner skabt en stor følelse af ensomhed måske især blandt kvinderne og senere hen også blandt ældre mennesker. Endelig kan man pege på, at mange år med hårdt fysisk arbejde, og perioder med arbejdsløshed, har slidt på helbredet og især forværret ældre indvandreres sundhedstilstand. Men lad os vende tilbage til indvandringens positive sider og især de unges forhold.

Langt de fleste af de unge i vor undersøgelse I Danmark Er Jeg Født beretter om, at de har haft en god og tryk barndom på trods af trange materielle vilkår. De fleste var også

tilfredse med deres skolegang, og i dag ser vi, at især de unge piger klarer sig virkelig godt i det danske uddannelsessystem, mens drenge halter noget bagefter, men bestemt også er på vej frem. Årsagen til denne fremgang kan være mange, men på baggrund af vor undersøgelse, kan vi i det mindste pege på en række faktorer, som drejer sig om:

- Migranternes/forældrenes socioøkonomiske aspirationer
- Mere stabile familier
- Opbakning fra familien
- Påvirkning fra moren
- Søkendeeffekt
- Modersmålsundervisning
- Etnisk og transetnisk kapital

Kort fortalt så har det været ønsket om et bedre liv – læs social mobilitet – som har udgjort den primære drivkraft bag beslutningen om at emigrere og bosætte sig i Danmark: En stræben efter bedre livsmuligheder som de har ført videre til deres børn. Et andet aspekt drejer sig om den stabilitet, som præger indvandrerfamilierne. Meget få forældrepar er blevet skilt, og indvandrerfamilierne præges i almindelighed af stærkt sammenhold og af en vilje til at indrette dagligdagen, så den støtter de unge i deres lektielæsning og uddannelsesmæssige ambitioner. Opbakningen til de unge i familien er dog i nogle tilfælde så massiv, at den opleves som et decideret pres.

Blandt vore respondenter har dette pres fået nogle unge til at gå i gang med en uddannelse, de senere er sprunget fra; og flere beretter om, at de har måttet gå stille med dørene, før de forklarede forældrene (som regel først moren og derefter faren) om deres

nye studievalg. I disse situationer slår forældrenes manglende kendskab til det danske uddannelsessystem og dele af arbejdsmarkedet klart igennem. Men igen er det kun et spørgsmål om tid, før forældrene justerer deres forventninger i forhold til mulighederne på det danske arbejdsmarked. Det mærkes især blandt de yngre søskende i familierne, som har fået friere tøjler til at vælge uddannelsesretning og til at tilrettelægge deres studieforløb på egne præmisser.

I flere tilfælde beretter de unge (som regel datteren) om, at især moren har advaret dem om, at hvis de ikke tager en uddannelse, så får de et liv, der kommer til at ligne hendes eget, dvs. et liv med hårdt arbejde, sygdom og uden mulighed for at fordybe sig i kulturelle eller religiøse oplevelser. En advarsel, der tydeligvis tjener til at fremme motivationen til uddannelse blandt de unge. De unge i vor undersøgelse kommer ligeledes ind på den hjælp til skolearbejdet, de har modtaget fra søskende, og henviser ofte til det motiverende og inspirerende i at se deres ældre søskende gennemføre lange uddannelser og efterfølgende få gode, vellønnede jobs.

Ser vi på modersmålsundervisning i en bredere sammenhæng, bliver det desuden tydeligt, at beherskelsen af modersmålet har en vigtig funktion i familien. Et fælles sprog i familien, der knytter an til traditioner og fælles erfaringer, er med til at styrke de vidensmæssige, kulturelle, religiøse og (nogle gange) politiske ressourcer i familien – og dermed også de unges intellektuelle kapacitet i bred forstand.

Et sidste aspekt, jeg ønsker at fremhæve, er betydningen af etnisk og transetnisk kapital. I de senere år er der sket en ændring i indvandrerfamiliernes holdning til uddannelse. Uddannelse anses i dag over en bred kam som vejen til et bedre liv og fortsat social mobilitet. At denne holdningsændring har bredt sig til store grupper af indvandrere skyldes ikke kun, at det enkelte individ har tilpasset sig de politisk-administrative krav om mere uddannelse. Var det tilfældet, skulle også etniske danskere have

udvist en tilsvarende holdningsændring, hvad de tilsyneladende ikke har.

Snarere drejer det sig om, at accepten af uddannelse som en mobilitetsfremmende foranstaltning har slået rod og har spredt sig med stor hastighed og tyngde via tætte sociale og kulturelle relationer inden for den enkelte etniske gruppe. Vi kan imidlertid se, at denne holdningsændring ikke afgrænser sig til nogle få grupper, men har forplantet sig til mange etniske mindretal. Derfor begrebet transetnisk kapital, som indikerer, at ideer, holdninger og adfærdsmønstre ikke kun følger afstukne etniske skillelinjer, men tilsyneladende krydser etniske grænser – hvilket i øvrigt er i fin overensstemmelse med de tendenser til tværetniske fællesskaber blandt unge med minoritetsbaggrund, som flere af vores informanter har oplevet i uddannelsessystemet.

Forskningen og debatten om forholdet mellem etniske mindretal, læring og uddannelse har indtil nu i altovervejende grad været præget af mønsterbrud: Et fremherskende perspektiv på unge indvandreres uddannelsespræstationer har været, at de for at præstere bedst muligt har skullet bryde med forældrenes arkaiske kulturelle værdier og livsform. Med udgangspunkt i de eksempler og tal, vi har fremlagt i bogen *I Danmark Er Jeg Født*, vil jeg i stedet plædere for, at man i langt højere grad lægger vægt på kontinuiteten mellem forældrenes transnationale kultur, deres ambitioner og ønsker om opadgående social mobilitet og sidenhen deres børns situation og stræben i det danske samfund.

Kontinuiteten mellem forældrenes og børnenes normer og værdier kommer til udtryk på flere områder, og ikke blot når det drejer sig om fremtidsudsigter og social mobilitet. Skønt etniske unge ligner jævnaldrende danske unge på langt de fleste områder, er det omkring såkaldte familieværdier, at unge med indvandrerbaggrund skiller sig ud fra danske unge. Målt på holdningen til utroskab, skilsmisse og abort viser de etniske minoritetsunge sig at være en del mere konservative end deres

jævnaldrende danskere. Det er imidlertid ikke kun et udtryk for, at man har overtaget traditionelle værdier fra hjemlandet, men kan i lige så høj grad være en følge af den utryghed og ustabilitet, som følger af at bosætte sig i et fremmed land. Endvidere kan man se dette udtryk for traditionalisme som en form for 'nykonservatisme', der også på flere områder breder sig blandt danske unge; eller sat på spidsen: er de etniske minoritetsunge forløbere for en ny værditrend i den danske befolkning? ●

Litteratur til orientering af Flemming Mikkelsen:

- Indvandring og integration (Akademisk Forlag 2008); (med Malene Fenger-Grøndahl og Talat Shakoor) *I Danmark Er Jeg Født ... Etniske minoritetsunge i bevægelse* (Frydenlund/Tryk Fonden/Center for Ungdomsforskning 2010);
- Transnational identitet under forandring. Indvandrerens sociale, religiøse og politiske mobilisering i Danmark 1965-2010 (Museum Tusulanums Forlag 2011).

Drenge - usynlige, tavse ofre for æresrelateret vold

Af Dr Angela Morgan og John Thain, School of Health and Wellbeing, University of Wolverhampton, UK.

I Storbritannien har der i den senere tid i diskussionen om æresrelateret vold været fokus på drengene som de usynlige, tavse ofre. Dette er sket på grund af en voksende bevidsthed omkring denne gruppe blandt fagfolk, myndigheder og politikere, der først de sidste par år er begyndt at forstå den generelle dynamik i æresrelateret vold. Den hidtil herskende forståelse af æresrelateret vold kan på mange måder betragtes som eurocentrisk. Det vil i denne sammenhæng sige, at den oftest har været forankret i den fastliggende ramme af hvide, heteroseksuelle forhold og med en dagsorden, hvori mænd er dominerende og kvinder er undertrykte, forstærket af den stereotypiske idé, at mænd som regel er gerningsmænd og den aggressive part.

Dette synspunkt er imidlertid ikke helt i overensstemmelse med den foreliggende information om ofre for æresrelateret vold. Her er begge køn udsat for vold og påvirket af vold og konflikt i familien på en måde, der gør, at vi ikke altid uden videre kan betragte mænd som de naturlige aggressorer. I æresrelateret vold viser det sig, at ære og pligt i nogle kulturelle kontekster resulterer i at unge drenge bliver til "ubevidste" gerningsmænd, der begår ubarmhjertige og voldelige handlinger mod piger og kvinder i deres familiekreds.

I den videnskabelige litteratur findes der imidlertid utallige undersøgelser, der bekræfter den stereotypiske idé om, at piger er ofre, og at drenge er gerningsmænd. Vi vil gerne argumentere for, at dette ikke altid er tilfældet, og at der samtidig skal være opmærksomhed på det faktum, at drenge ligeledes kan være ofre for magtkampe i den daglige dynamik i kulturer præget af ære. Ord som usynlige, tavse og ofre dækker dog måske ikke engang alle de oplevelser som mænd og drenge har. Denne artikel vil derfor argumentere for, at den nuværende forståelse af æresrelateret vold kræver

en meget mere uddybende forklaring for på en effektiv måde at kunne identificere, støtte og beskytte drenge og unge mænd, der kan være ofre for denne type vold.

Æresrelateret vold: tal og lovgivning i Storbritannien

I Storbritannien nævner straffeloven ikke specifikt æresrelaterede forbrydelser eller tvangsægteskab. Tvangsægteskab og æresrelaterede forbrydelser bliver brugt som paraplybegreber, der omfatter forskellige forbrydelser, der allerede findes i straffeloven. Forbrydelserne bliver normalt betragtet som civilretslige frem for strafferetlige.

Både æresrelaterede forbrydelser og tvangsægteskab er et brud på menneskerettighederne og kan indebære elementer af partnervold og seksuel vold. Der har i lang tid været diskussion blandt forskere og fagfolk i Storbritannien om, hvad æresrelateret vold egentligt er. Ordet 'ære' i forbindelse med vold har i denne kontekst været meget omstridt. Der er ikke, og skal ikke være en form for ære eller retfærdighed i kränkelsen af andres menneskerettigheder.

The Metropolitan Police Forced Marriage Unit har i 2009 hjulpet 377 ofre for tvangsægteskab i Storbritannien. Ifølge en tidligere undersøgelse tvinges 1000 unge mennesker ind i et ægteskab hvert år, mens den sidste undersøgelse udført i Storbritannien mener, at der er tale om 4000 unge årligt. Det formodes, at et stort antal børn 'forsvinder' fra de miljøer, hvor tvangsægteskab er et problem.

Storbritannien har i de seneste år reageret på tvangsægteskab med forskellige love såsom the Protection from Harassment Act 1997, (loven for beskyttelse mod chikane), The Forced Marriage Act 2007 (loven mod tvangsægteskab) og nationale strategier specifikt mod æresrelateret vold i 2008 og vold mod

kvinder og børn i 2010. Resultatet af disse love og strategier er, at æresrelateret vold nu står på dagsorden, og den rolle, NGO'erne i Storbritannien spiller på området, er blevet anerkendt. Der er dog fortsat diskussion om, hvordan man bedst kan håndtere æresrelateret vold og tvangsægteskab.

Der har i det sidste årti været tiltagende bekymring for og medieopmærksomhed på æresrelateret vold i alle dens former. Som det ofte sker i disse tilfælde, har medieopmærksomheden på emnet ikke kun bragt visse forbrydelser frem i lyset, men har også skabt stærke reaktioner i samfundet. Det skal dog siges, at mange organisationer i Storbritannien for længst har været opmærksomme på æresrelateret vold og har sat kampagner i gang om emnet. Men at sætte en stopper for æresrelateret vold, når det nu er noget, der har eksisteret i mange forskellige udgaver i mange årtusinder i mange dele af verden, har vist sig at være en udfordrende kamp. Vi står overfor et meget langvarigt projekt, og desværre ikke et projekt alle er med i!

Drenge, mænd og ære

FN vurderer, at der hvert år globalt dræbes 5.000 kvinder på grund af familiens ære. De fleste ofre af æresdrab er kvinder, og ifølge statistikkerne er kun 7 % af ofrene mænd. Der er en formodning om, at antallet af ofre af æresdrab er stigende.

Manglen på en generel anerkendt definition af æresrelateret vold fører til uklarhed om statistik og ikke mindst om definitionen af kulturel tolerance for vold og vold baseret på religion. Uklarheden har i nogle tilfælde også ført til idéen om, at æresrelateret vold skulle være en vestlig rationalisering og forklaring på visse kultur- betingede former for vold.

Stereotype ideer om maskulinitet er udbredte og har resulteret i visse antagelser om mænd og drenge. Det er dog vigtigt at huske, at drenge også er udsat for æresrelateret vold

og æresrelaterede konflikter, selv om det ikke sker i samme omfang som for pigerne. Præcise officielle tal om dette er ikke tilgængelig i Storbritannien.

Hvis mænd kun bliver betragtet som voldelige aggressorer, forbliver de en tavs, marginaliseret gruppe, som vi på mange måder ikke ved så meget om. Samtidig ved vi, at drenge bliver udsat for fysisk vold, seksuel vold, partnervold, prostitution og seksuel udnyttelse. Der findes muligvis forskellige konsekvenser for mænd og drenge, der bliver udsat for overgreb. Forskning i mænds oplevelse af overgreb tyder på, at mandlige ofre betragter deres oplevelse som tegn på, at de er svage og hjælpeløse. De bliver ofte forhindret i at søge hjælp og at indrømme, at overgreb har fundet sted på grund af mandlig stoicisme og stereotypiske holdninger hos fagfolk om, at mænd er aggressorerne, mens kvinderne er ofrene.

Mens børn af begge køn som ofre tydeligvis er underkastet de involverende voksne, er konsekvensen af æresrelateret vold anderledes for drenge på grund af dens komplekse natur. Drenge kan blive udsat for tvangsægteskab, samt trusler og psykisk vold, især når der er (en formodning om at) pågældende er homoseksuel. Drenge kan ligeledes lide under det undertrykkende system, der forventer at de påtager sig rollen som gerningsmænd, der aktivt kontrollerer, bevogter og undertrykker kvindelige familiemedlemmer.

Unge mænd i familien kan tvinges til trusler, vold, straf og i nogle tilfælde drab, for at opretholde familiens ære og etablere dens patriarkalske status. De kan på grund af deres unge alder blive brugt til at kunne gøre disse ting straffeløst, og modstand mod at udføre deres 'pligt' og påtage sig deres rolle kan medføre repressalier fra familien og netværket. De kan ligeledes under deres opvækst være uforsætlige medspillere i undertrykkelsen og volden, kun for senere at finde

ud af, hvilke konsekvenser dette medfører for både dem selv og andre familiemedlemmer. Alle disse ovennævnte sager kan have nogle særlige følger for de involverede og kan i nogle tilfælde også forventes at medføre psykisk og fysisk traume.

Vi burde overveje at kigge lidt nærmere på den måde drenge og unge mænd agerer i disse situationer, og på den diskussion der føres om dem. Der er mulighed for videre analyse og forskellige perspektiver med alt fra evolutionistiske og logiske kulturelle analyser dog ikke kun ud fra indgangsvinklen af gerningsmanden. Vi mener, at drengenes usynlighed ikke kun handler om 'gerningsmand – offer'-dualiteten, men lige så meget om indvirkningen af livsvilkår præget af ære og vold.

På nuværende tidspunkt ved vi lidt om mændenes eget perspektiv i denne kontekst, selv om antropologer har forsøgt at undersøge emnet for at forstå forskellige kulturer bedre. Direkte etnografisk forskning er udfordrende og vanskelig, men vi bliver nødt til at kigge på drengenes egne holdninger og perspektiver frem for at antage et eurocentrisk outsiderperspektiv for at forklare og bevise noget om disse sager, selv om det også har vist sig at være nyttigt og oplysende i nogle af sagerne.

Drenge og unge mænd som gidsler

Man kunne også tænke den tanke, at nogle drenge og unge mænd holdes som gidsel af æresbegrebet i deres familier. Dette medfører interessante spørgsmål såsom: hvad føler mandlige gerningsmænd egentligt i disse sager? Føler de vrede, aggression, forsæt til at skade nogen, had, morderiske følelser? Hvad med følelser som tvang, angst, bekymring, dilemma, kærlighed og pres? Disse modsigende følelser kunne være en del af denne "gidselsituation" i et kulturelt betinget system af vold, men der er lavet meget lidt forskning på dette område.

Forskning omkring gidselsituationen har indtil videre for det meste været fokuseret på Stockholm-syndromet, hvor gidslerne tilpasser og knytter sig

til dem, der holder dem gidsel som reaktion på langvarende, uundgåelige og truende situationer. Resultatet bliver for individet en mekanisme til overlevelse, et forsøg på at opretholde egen status og reducere følelser af hjælpeløshed og fare.

De processer, via hvilke drenge bliver til gerningsmænd i sager om æresrelateret vold, bærer en lighed til gidsel situationen og gør, at den, der holdes gidsel, skal sikre sin 'overlevelse' i familien, kulturen og systemet af ære. Stockholm-syndromet er i de seneste år blevet sammenlignet med partnervold, børnemishandling og med de konsekvenser fagfolk, der arbejder med sager om børnemishandling. Der er indtil videre dog ikke blevet forsket i dens mulige forbindelse med æresrelateret vold.

Mere forskning i dette kunne muligvis være et skridt videre på vejen til at forklare de mange og komplekse adfærdsmønstre, dynamikker og trusler forbundet til æresrelateret vold og kunne øge vores forståelse for dens konsekvenser på drenge og unge mænd i æreskulturer. ●

Uddannelse som udvej

Interview med forfatter Aydin Soei af Maria Farver. Tidl. bragt i LOKK Nyt 2011

Der skal brydes med selvopfyldende profetier og 'ghettoidentitet' til fordel for bedre uddannelser, hvis udviklingen for unge drenge med etnisk minoritetsbaggrund i socialt udsatte områder i Danmark skal vendes. Det mener journalist og forfatter Aydin Soei.

Det er ikke altid nemt at være ung mand, tilhøre en etnisk minoritet og vokse op i de områder, der i offentligheden er bedst kendt som 'indvandrerghettoer'. Områderne er overrepræsenteret i arbejdsløsheds- og kriminalitetsstatistikkerne, og ifølge Soei, oplever mange af de unge mænd, at de ikke har samme muligheder som deres jævnaldrende for at opnå anerkendelse som ligeværdige medborgere i samfundet. Frustrationen over den manglende anerkendelse fra resten af samfundet kommer i nogle tilfælde eksplicit til udtryk, som for eksempel i forbindelse med urolighederne på Nørrebro i februar 2008.

Ifølge Soei er det for at ændre denne udvikling essentielt at udfordre det virkelighedsbillede, som mange af de unge mænd har.

"Den politiske og mediemæssige stigmatisering af de udsatte boligområder bidrager paradoksalt til en "ghettoidentitet" og til selvopfyldende profetier blandt de unge i disse boligområder. Der er en hårfin balance mellem at italesætte problemerne i de udsatte boligområder, og til at forvanske billedet af virkeligheden i disse områder. Det afgørende er at insistere over for de unge, at flertallet i deres boligområder rent faktisk tager uddannelser og kommer i job, hvorfor de ikke er "mønsterbrydere" og undtagelser, hvis de bliver ingeniører og tømrere – de er undtagelser, hvis de bliver hardcore kriminelle. Kun sådan

kan man bryde de selvopfyldende profetier," udtaler Soei.

Uddannelse er i den forbindelse en afgørende faktor. Med en uddannelse får de unge nemlig muligheden for at ændre deres livsvilkår. De kan få et arbejde og skabe sig en position i livet, som ifølge Soei, kan være med til at give selvspekt og status.

Det er især de unge drenge, der halter efter pigerne i øjeblikket i folkeskolen. Soei forklarer, at det blandt andet kan hænge sammen med, at drengene stillet over for skolens boglige krav, som de måske føler, de ikke kan leve op til, er mere tilbøjelige til at danne anti-skolekulturer og drengegrupper, hvor de fremherskende normer ikke nødvendigvis er de samme som skolen eller samfundets, eksempelvis kan de fagligt holde hinanden nede ved at beskyldte de mere pligttopfyldende eller flittige elever for at være 'stræbere' eller 'dukse'.

"Det der giver status i drengegruppen, er ikke nødvendigvis lig med de værdier, som skolen og samfundet tilstræber, men fra et elevperspektiv kan ballade og trods være udtryk for en rationel adfærd – fordi det giver status blandt de andre børn," fastslår han. Denne udvikling skal måske også ses i lyset af, at mange af de ressourcestærke beboere i disse områder vælger at sende deres børn på andre skoler.

"Hvis udviklingen med de stadig mere socialt og etnisk opdelte folkeskoler ikke vendes, er det en kamp op ad bakke. Skolerne i de udsatte boligområder er sakket bagud – bl.a. fordi mange af de ressourcestærke beboere i

lokalområderne fravælger dem,” fortæller Soei.

Der er således flere områder, hvor der kan sætte ind, hvis forholdene for de unge drenge med etniske minoritetsbaggrund skal forbedres, og udviklingen i de socialt udsatte boligområder skal vendes. På LOKKs konference Ære og konflikt – drengenes rolle den 17. november vil Aydin Soei, som en af oplægsholderne, fortælle mere om de unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund og de udfordringer, som de møder i deres hverdag. ●

En undersøgelse om omfanget og arten af social kontrol blandt nydanske unge

Af chefkonsulent Helle Rahbæk Asserhøj, Als Research og specialkonsulent Ditte Wenzel, Social- og Integrationsministeriet

I november 2011 offentliggjorde Social- og Integrationsministeriet en rapport med resultaterne af en stor undersøgelse af social kontrol blandt nydanske unge. Undersøgelsen viser, at mange unge nydanskere er udsat for social kontrol, især når det handler om kærester, sex og valg af partner. Undersøgelsen viser også, at pigerne på næsten alle områder er mere socialt kontrolleret end drengene. Desuden viser undersøgelsen, at mange af de nydanske unge selv har holdninger, der understøtter social kontrol.

Nogle af de faktorer der har betydning for den sociale kontrol er familiens ære og religion. Undersøgelsen viser således, at hensynet til familiens ære er en stærk faktor i forhold til at være socialt kontrolleret, ligesom undersøgelsen viser, at nydanske unge med muslimsk baggrund på en række områder er mere udsat for social kontrol end nydanske uden muslimsk baggrund.

Også forældrenes beskæftigelse spiller ind - således at nydanske unge med begge forældre eller mor i beskæftigelse på en række områder er mindre socialt kontrolleret end unge med ingen forældre eller kun far i beskæftigelse. Ses der på, hvem der udøver den sociale kontrol er de nydanske unge primært udsat for social kontrol af deres forældre og herudover af mandlige familiemedlemmer.

Undersøgelsen er lavet af analysefirmaet Als Research, som har gennemført en spørgeske- maundersøgelse i folkeskolens ældste klasser, på ungdomsuddannelser og blandt unge uden for uddannelsessystemet. I alt har

ca. 3.000 unge mellem 15 – 20 år deltaget i undersøgelsen. Undersøgelsen er primært gennemført i de største byer i de fem regioner, hvor koncentrationen af unge nydanskere er forholdsvis stor.

Undersøgelsen har haft fokus på tre områder af social kontrol; nemlig for det første parforhold, seksualitet og køn, for det andet hverdag og livsstil samt for det tredje tvang, vold og overvågning.

I rapporten er der desuden lavet et indeks for social kontrol inden for de tre områder, idet det kan være vanskeligt at få greb om den sociale kontrol, når man ser isoleret på de enkelte spørgsmål. Indekset består af fem spørgsmål, der er valgt som indikatorer på social kontrol inden for hvert fokusområde. Indekset reducerer således kompleksiteten i de mange spørgsmål til ét vægtet mål.

Kærester, sex og partnervalg

Undersøgelsen viser bl.a., at der foregår en omfattende social kontrol af nydanske unge, hvad angår kærester, seksuelle relationer og valg af partner. F.eks. er 92 % af efterkommerpigerne socialt kontrolleret på disse områder, heraf er 39 % udsat for stærk social kontrol og 53 % for lettere social kontrol. For indvandrepigerne er tallene en smule lavere. Indvandrerdrengene er dem, der er mindst kontrolleret på dette område. Dog er stadig 79 % af indvandrerdrengene socialt kontrolleret, heraf er 20 % udsat for stærk social kontrol.

Til sammenligning er ingen etnisk danske unge udsat for stærk social kontrol, og 8 % er udsat for lettere social kontrol i forhold til kærester, seksuelle relationer og valg af

partner.

Undersøgelsen viser, at kun omkring hver fjerde nydanske pige må have en kæreste. Selv om drengene har større frihed på dette område, er det stadig under halvdelen, der må eller tror at de må have en kæreste. Kun få procent af de nydanske unge må have en kæreste af samme køn. De fleste unge tillægger det selv stor betydning at have indflydelse på valg af partner – også flere end der oplever at have det. Cirka en fjerdedel af de nydanske unge i undersøgelsen oplever, at deres forældre i høj grad er med til at vælge partner for dem, og ligeså mange frygter, at familien vil gøre det imod deres vilje.

Hverdag og livsstil

Temaet hverdag og livsstil dækker bl.a. uddannelse, valg af venner, fritidsaktiviteter mv. Den sociale kontrol på disse områder er langt mindre end i forhold til parforhold og seksualitet. Langt de fleste nydanske unge vælger selv deres uddannelse og venner, de deltager i skolens aktiviteter og fravælger ikke systematisk fag i undervisningen.

Der er dog stadig en mindre gruppe, der på afgørende områder har mindre frihed og flere forbud end både andre nydanske og etnisk danske jævnaldrende. F.eks. er der dobbelt så mange nydanskere som etnisk danske unge, der ikke må deltage i udvalgte sociale aktiviteter. Særligt fravælges fester med alkohol og fester, hvor der både deltager drenge og piger. Der er lidt flere indvandrere end efterkommere, der oplever social kontrol i forbindelse med uddannelse, fritid og opdragelse.

Indekset for social kontrol i forhold til hverdag og livsstil viser, at 21 % af efterkommerpigerne er socialt kontrolleret, heraf er 1 % udsat for stærk social kontrol og 20 % for lettere social kontrol. Tallene for efterkommerdrengene er næsten de samme. For indvandrerpigerne er 28 % socialt kontrolleret, heraf er 4 % udsat for stærk social kontrol og 24 % for lettere social kontrol. For indvandrerdrengene er tallene lidt lavere.

Til sammenligning er ingen etnisk danske unge udsat for stærk social kontrol og 5 % udsat for lettere social kontrol i forhold til hverdag og livsstil.

Tvang, vold og overvågning

Det er både piger og drenge i denne undersøgelse, der oplever tvang, vold og overvågning, men drengene dog i størst antal. Indekset viser, at 27 % af efterkommerdrengene er socialt kontrolleret på dette område, heraf er 3 % udsat for stærk social kontrol og 24 % for lettere social kontrol. Tallene for indvandrerdrengen er en smule lavere. For indvandrerpigerne er 20 % socialt kontrolleret, heraf er ingen udsat for stærk social kontrol. Tallene for efterkommerpigerne er næsten de samme.

Mønsteret er, at de nydanske piger er mere udsat for overvågning og tjek af mobil, mail, tasker osv., mens de nydanske drenge er mere udsat for at blive presset til at kontrollere søskende, trusler om vold og fysisk vold. Cirka 3 % er udsat for overvågning og cirka 8 % er udsat for kontrol af mail, mobil, computer, taske.

Resultaterne viser desuden, at de etnisk danske unge i forhold til tvang, vold og overvågning i næsten lige så høj grad er udsat som de nydanske unge; 2 % af de etnisk danske unge er udsat for stærk social kontrol og 15 % udsat for lettere social kontrol. Det er særligt oplevelser med trusler om vold og fysisk vold, der giver udslag i svarene fra de etnisk danske unge. Dette er overgreb, der ikke entydigt kan kædes til social kontrol, og som kan handle lige så meget om magt og afmagt og dysfunktionelle familierelationer som om æresrelateret adfærdsregulering og normtilpasning.

Hvad mener de unge selv?

Undersøgelsens svar viser, at mange af de nydanske unge selv deler holdninger, der understøtter social kontrol. Mens de fleste tager afstand fra, at familien skal vælge de unges uddannelse og fremtidige partner, mener over to tredjedele, at det er vigtigt, at pigen har sin mødom intakt ved indgåelse

af ægteskab. Ligeledes mener en tredjedel af efterkommer- og indvandrerdrengene, at piger og drenge ikke skal have frihed til at gøre de samme ting. Særligt blandt drengene er der holdninger, der understøtter social kontrol.

Den fremadrettede indsats

Det går altså for langt størstedelen af de unge godt i forhold til uddannelse og hverdag, men de fleste unge har store udfordringer i forhold til selv at kunne vælge, når det gælder parforhold og seksualitet. Der ligger således en kæmpe opgave foran os, der handler om at hjælpe de unge og om at flytte holdninger. Det sker ikke fra den ene dag til den anden, men kræver en kontinuerlig indsats – det er det lange seje træk vi skal tage – og der er brug for alle gode kræfter.

Regeringen har netop sammen med de øvrige satspuljepartier i Folketinget indgået aftale om at afsætte 24 mio. kr. til en national strategi mod æresrelaterede konflikter. Strategien skal ligge klar først i det nye år. Udarbejdelsen af strategien vil ske med inddragelse af de eksperter og praktikere, der har særlig viden på området, så det sikres, at relevant erfaring og viden indgår i den fremadrettede strategi.

Strategien forventes at indeholde indsatser vedrørende bl.a. forebyggelse, oplysning og holdningsbearbejdning i forhold til de unge og deres forældre, opkvalificering af fagfolk, støtte til de unge, samarbejde og koordinering mellem myndigheder og andre organisationer, genopdragsrejser og internationalt samarbejde samt viden og forskning.

Strategien skal bl.a. være med til at sikre, at vi når ud i skolerne, ungdomsuddannelserne, klubberne og foreningerne. Vi skal nå både de unge og forældrene, og vi skal have civilsamfundet og kvindebevægelsen med. Lærere, pædagoger, krisecentermedarbejdere og politifolk skal kende problematikken og være

klædt på til at håndtere den, så ingen unge bliver ladet i stikken, når de står i disse problemer. ●

Når unge får ordet - om ære, ligestilling & kærester

Af Lion Rokx, Dialogkorps vedrørende æresrelaterede konflikter, Social- og Integrationsministeriet

I september 2009 etablerede det daværende Integrationsministerium "Dialogkorpset om æresrelaterede konflikter" - et projekt som har til formål at holdningsbearbejde nydanske unge i forhold til emner som ære, kønsligestilling, ægteskab mm. Inspireret af et lignende projekt i Sverige, 'Sharafs hjältar', var tanken at uddanne rollemødelere, som på baggrund af deres egne erfaringer skulle møde andre unge og gå i dialog om ære, social kontrol, kønsligestilling, ægteskab osv. Rollemødelerne skal desuden oplyse de unge om deres rettigheder og muligheder og tale med de unge om de konflikter, der kan opstå med familien på disse områder.

Dialogkorpset blev etableret som et projekt målrettet til mænd og bestod i begyndelse af 10 unge mænd. Det blev dog hurtigt klart, at det ikke kun var drengene og mændene, som havde behov for og kunne have gavn af at snakke om ære, social kontrol, kønsligestilling mv. Korpset blev derfor udvidet med kvinder i 2011. Korpsets medlemmer har meget forskellige baggrunde, kommer fra forskellige lande, har forskellige erfaringer i forhold til problemerne og forskellige tilgange til for eksempel religion mv.

Rollemødelerne fra Dialogkorpset har en bred viden om området, baseret på egne erfaringer og på kendskab til andre, der har oplevet disse problemer. Mange oplever konsekvenserne af at leve under regler, som er defineret af familien og familiens netværk, eller de tager konsekvensen og bryder med familien. Rollemødelernes viden om og egen erfaring gør, at rollemødelerne har nemmere ved at læse de unge og kan stille spørgsmål, som giver mulighed for at sætte en refleksion i gang hos de unge. Rollemødelerne deltager i et uddannelsesforløb, der omfatter undervisning i menneskerettigheder, kønsligestilling, æresbegrebet, præsentationsteknik, konflikthåndtering mv.

Udfordringer i forhold til at komme i dialog med de unge?

- Emnet er meget tabubelagt; man snakker almindeligvis ikke om ære mv. i familierne og slet ikke med andre. Dialogkorpsets erfaringer viser dog, at de unge meget gerne vil debattere ære og andre beslægtede emner.
- Der skal skabes plads til forskellige holdninger. Holdninger skal ikke fordømmes, men udfordres med henblik på at få sat gang i en refleksion hos den unge, som skaber basis for ændringer.
- Dialogbaseret holdningsbearbejdelse i stedet for 'belæring'; vi tror ikke, at vi flytter holdninger ved at definere, hvad der er de rigtige og forkerte synspunkter.
- Det er vigtigt at skabe trygge rum, hvor alle kan tale 'frit', uden at det har konsekvenser efterfølgende.
- Unge kender til begreber som ære, skam, ligestilling, mv. men de er ofte ikke bevidst om hvilken rolle begreberne spiller i deres hverdag. Det er ofte først, når en ung bryder familiens grænser, at de unge oplever, hvad ære og skam betyder for deres livsudfoldelse

Overvejelser i forhold til holdningsbearbejdelse

- Hvordan skaber vi plads til alle synspunkter, og hvordan undgår vi, at vi mister dialogen med dem, der har holdninger langt fra vores egne? Vi behøver ikke være enige, men skal igennem spørgsmål og dialog forsøge at sætte spørgsmål ved andres udtalelser.
- Mange små skridt er godt, men vi må ikke glemme slutdestinationen; Vi skal på den ene side passe på med for hurtigt at være tilfreds med små fremskridt, på den anden side skal vi huske, at vi er oppe imod tusinde års kultur.
- Det er ikke kun drenge, som holder fast i mønstrene; Pigerne er i høj grad med til at fastholde mønstrene. Det hører vi fra både pigerne selv, men også fra drenge, som ønsker forandringer i kønsroller mm.
- Være obs. på drengenes dobbeltrolle; Vi skal tale med drengene om de forventninger, der er til dem fra familiens side og samtidig være opmærksomme på, at drengene også er ofre for social kontrol.
- Alle skal være med i debatten; Betydningen af at diskutere disse emner med etnisk danske unge er stor, fordi vi gerne vil have, at de unge med dansk baggrund spørger ind til 'Fatimas og Mohammeds' problemer og holdninger. Andre unge kan nemlig hjælpe de unge, som har problemer, men som ikke taler om dem. Tabuerne på området kan også brydes igennem denne tværkulturelle dialog.
- Udfordringer med at få forældrene på banen; Vi skal have forældrene med. Dialogkorpset har allerede fokus på det, men vil øge dette fokus yderligere.

Dialogmetode 'Sharaf og monopolet'

Dialogkorpset har udviklet en dialogmetode "Sharaf og monopolet", inspireret af DRs radioprogram 'Mads og Monopolet'.

Metoden går ud på, at de unge læser modificerede og anonymiserede 'cases' fra det virkelige liv om unge, som har stået i en æresrelateret konflikt. Efterfølgende sættes der gang i debatten med udgangspunkt i de dilemmaer, som casene illustrerer. De unge debatterer

forskellige vinkler på sagen og mulige løsningsforslag drøftes. Efter debatten samles der op, og løsningsforslagene opsummeres.

De unge bliver også orienteret om de hjælpetilbud, der er.

De unges dilemmaer

Ingen eller dårlig dialog med forældrene om disse emner

Der snakkes ikke nok om disse emner i familierne. Ved at debattere med de unge og forældrene, håber Dialogkorpset at kunne bidrage til en bedre dialog i familierne, som kan have betydning i forhold til forebyggelse af konflikter.

Dobbeltliv

Mange unge har fortsat to liv, med to profiler på Facebook osv. For mange unge kan det fungere i en periode, men i længden er det en skidt løsning. Vi skal derfor bidrage med andre løsningsforslag.

Gruppepres og sladder iblandt de unge

Mange unge fortæller, at der sladres på livet løs, og mange er med til det. Vi gør meget ud af at bevidstgøre de unge om konsekvenserne af sladder. Budskabet er, at de unge ved at sladre er med til at skabe problemer for andre.

Manglende viden om seksualitet, samt emner som religion, rettigheder, lovgivning mv.

Der skal formidles mere viden om seksualitet, men også hvad ære betyder, hvilke rettigheder man har osv. Ved at have bedre styr på disse emner, er de unge bedre klædt på til at tage en snak med deres familier.

Ingen eller dårlig dialog med deres etnisk danske kammerater

Danske unge skal på banen og spørge ind til deres kammerater. De kan tilbyde støtte til nydanske unge, som kæmper mod traditioner, de bliver underlagt, men ikke ønsker at praktisere.

'Alt eller intet' – tankegang

Verden er ikke sort-hvid, man er ikke enten en 'god' eller en 'dårlig' pige, der er mange nuancer ind imellem. Disse nuancer mangler til tider i debatten.

Holder selv fast i traditioner og kulturelle mønstre

Vi kan kun hjælpe de unge og skabe forandring, hvis de ønsker forandringer og er villige til at kæmpe for dem. Denne kamp skal de unge være bevidst om.

Dialogkorpset er primært aktivt i folkeskolens ældste klasser, på ungdomsuddannelser, klubber for unge mv. men vil i den kommende tid fokusere endnu mere på at komme i dialog med forældre. Siden 2010 her der været et tæt samarbejde med Turnéteatergruppen Opgang2, hvor Dialogkorpset bruger teaterstykker som oplæg til en debat om og begrebsintroduktion til ære, kønsligestilling mm.

Vi holder også oplæg for fagfolk og oplever i den

forbindelse bl.a., at fagfolk får mulighed for at stille spørgsmål til rollemodellerne, som de ikke tidligere har vidst, hvor de skulle gå hen med.

Man kan få besøg af Dialogkorpset ved at kontakte udgående konsulent Lion Rokx, Social- og Integrationsministeriet på tlf. 41 85 13 05 eller pr. mail; lnr@sm.dk.

Det er gratis at få besøg af korpset. ●

Livet i andre rammer – vilkår og trivsel for minoritetsetniske homoseksuelle

Af kommunikationsansvarlig Fahad Saeed, Sabaah

Det er en kendsgerning, at der selvfølgelig også findes homoseksuelle blandt den minoritetsetniske del af den danske befolkning. Men hvad gør man, hvis man lever under vilkår hvor seksualitet og kærlighed kun findes og er accepteret i den heteroseksuelle version – og i det tilfælde kun inden for ægteskabets rammer? Livet for minoritetsetniske homoseksuelle, kan være enormt udfordrende, da man er stillet overfor en række udfordringer, der gør, at mange må vælge et liv med fornægtelse, skyld og skam. Men på trods af disse udfordringer, så er der en stor del af de minoritetsetniske homoseksuelle, der vælger at trodse deres omstændigheder, og en stor del af dem kan man finde i foreningen Sabaah, der er en forening for minoritetsetniske LGBT (bøsser, lesbiske, bi- og transseksuelle) personer.

Hjemme er det mor og far, der bestemmer

Sabaah er en forening der arbejder for at forbedre vilkårene for LGBT personer med minoritetsetnisk baggrund. Dette har udmøntet sig i sociale, kulturelle og politiske aktiviteter af forskellig karakter. Foreningens primære fokus er på at skabe et socialt rum, hvor man på en uforpligtende måde kan møde andre, som man kan spejle sig i. På den måde er foreningen med til at skabe et frirum, et såkaldt 'safespace' hvor man ikke er bundet af omverdenens regler og mødes på lige vilkår. Da Sabaah i 2009 faciliterede en menneskerettighedskonference i Jordan, mødtes vi med flere bøsser og lesbiske fra hele Mellemøsten. Mange af deltagerne var fra Beirut og lever et liv, hvor deres familie ingen problemer har haft med deres seksualitet. Libanon har også en national forening for LGBT personer og op til flere barer og diskoteker for homosek-

suelle. Det er ud fra dette udgangspunkt, at en af deltagerne fra Libanon spurgte os om vilkårene for vores medlemmer i Danmark; "For hvad er problemet, når nu I har loven til at beskytte jer? Kan I ikke bare gøre, hvad I vil?!" . Hvad den delegerede måske med vilje overså var, at selvom vi i Danmark er beskyttet af den danske lovgivning, så er langt de fleste minoritetsetniske homoseksuelle underlagt deres forældres ønsker og krav. Selvom den pågældende deltager syntes, det er tåbeligt, at mange minoritetsetniske homoseksuelle vælger at leve et liv i det skjulte, så er der rigtig mange, der opfatter det som deres eneste valg.

Langt de fleste af Sabaahs medlemmer kommer fra lande i Mellemøsten og Nordafrika, eller fra Tyrkiet, Indien og Pakistan. Det er ikke alle, der er vokset op i religiøse hjem, men for størstedelen gælder det, at man ikke bryder med fællesskabets normer. Sex og kærlighed hører til inden for ægteskabets rammer, og her er det i langt de fleste tilfælde også mor og far, der bestemmer, hvordan det skal forløbe. De er således bundet af kulturelle, og religiøse normer, vores forældre har taget med sig fra de lande, vi kommer fra. Mange af disse lande har udviklet sig, men mange forældre står stille, i et slags kulturelt status quo, hvor familie og venner er med til at forstærke og fastholde eksisterende normer og bånd.

Strategier for udlevelse af sin seksualitet

For langt de fleste bliver strategien at blive i skabet og udleve deres seksualitet i det skjulte. Der er selvfølgelig mange måder at være i skabet på. Nogen har homoseksuelle venner, måske endda en kæreste og lever på mange måder et åbent homoseksuelt liv, bortset fra

at familien og ens bagland ikke er bekendt med ens seksualitet. Andre lever deciderede dobbeltliv som biseksuelle mænd eller kvinder, med ægtefælle og børn.

Men så er der den gruppe af unge drenge og piger, vi ser i Sabaah, der fuldt ud vedkender sig deres seksualitet. Mange i denne kategori har ofte måtte tage drastiske skridt og træffe absolutte valg pga. deres ærlighed om deres seksualitet. Nogle af disse modige mennesker har måtte sige farvel til familien, da der ikke har været mulighed for at opnå kompromis. Når familiens rygter er på spild, oplever mange en enorm stor skam forbundet med deres børns åbenhed om deres seksualitet. Mange homoseksuelle fortæller, at der i deres hjem ikke er plads til debat, og at deres forældre opfatter homoseksualitet som noget, der er så perverst, at man sidestiller det med pædofili.

For enden af regnbuen

På trods af de svære omstændigheder langt de fleste minoritetsetniske homoseksuelle står overfor, så er det de færreste, der vil opfattes som "de stakkels homoseksuelle muslimer". I Sabaah ser vi en enorm styrke og et livsmod hos mange af vores medlemmer, der kun kan beundres. Mange finder et netværk, der stiller dem stærkere i deres egen proces, og de opnår kompetencer, som er dem til nytte i flere aspekter af deres liv. Selvom der har været en manglende accept fra familie og bagland i starten, så er der ofte mange, der opnår et kompromis med deres bagland.

Derudover ser vi også at en del i foreningen springer ud i en meget ung alder. Flere af de medlemmer, der er sprunget ud over for deres familier, er under 20 år. Med udbredelsen af internettet finder de unge hurtigt de informationer, de skal bruge og har også deres første møde med en anden seksualitet via internettet.

Vejen frem

I Sabaah plæderer vi ikke for, at man skal springe ud af skabet. Det er vigtigt, at man har mulighed for selv at nå til de erkendelser, der passer til ens egen livsramme. Hvad der er rigtigt for en person,

behøver derfor ikke at være rigtigt for en anden person. På den måde er en vigtig del af vores projekt også at oplyse om de nuancer, der findes i verden. Der findes ikke en måde at leve sit liv på, og der findes ikke kun én måde at udleve sin kærlighed på.

Målet for Sabaah er selvfølgelig at homo-, bi- og transseksuelle minoritetsetniske personer også bliver set, hørt og anerkendt af deres familie og bagland, og at vi ser en ende på homofobi, stigmatiserende adfærd og manglende forståelse. Men vi ved, at vi ikke opnår vores mål ved at banke døre ind på moskéerne. Vejen frem er fyldt med dialog, og alliance skabende samarbejde med personer, grupper og foreninger, der kan være med til at rykke grænser og ændre holdninger. Vejen frem er måske lang - men ikke umulig.

Har du lyst til at vide mere om Sabaah kan du læse mere på: www.sabaah.dk ●

Fahad Saeed er kommunikationsansvarlig i Sabaah.

Sabaah er en forening for og af LGBT personer med minoritetsetnisk baggrund.

Foreningen arbejder socialt, kulturelt og politisk for at forbedre målgruppens vilkår.

Foreningen har eksisteret i snart seks år, og i dag arbejder foreningen bl.a. med rådgivning og opbygningen af et safespace for målgruppen.

Om Konferencen 'Ære og konflikt – drengenes rolle'

Den 17. november 2011 afholdt LOKK sammen med Social- og Integrationsministeriet konferencen 'Ære og konflikt – drengenes rolle' i Odense. Flere end 250 fagfolk med vidt forskellige faglige baggrunde fra Danmark deltog i konferencen.

Konferencen skulle rette opmærksomheden på drenge og unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der oplever æresrelaterede konflikter i familier hvor ære og tradition er omdrejningspunktet. Konferencen havde som formål at danne et nuanceret billede af de vilkår disse drenge og unge mænd lever med i det danske samfund.

LOKK møder en del af disse drenge og unge mænd i rådgivningen om æresrelaterede konflikter, som med støtte fra Social- og Integrationsministeriet har været et gratis og landsdækkende tilbud siden 2002. Komplexiteten af de dilemmaer disse unge kan stå i, deres dobbelte rolle i æresrelaterede konflikter som både gerningsmand og offer, samt de forventninger og holdninger de mødes med i det danske samfund og selv har, blev til konferencen belyst af forskellige oplægsholdere fra ind og udland.

Det skulle til konferencen dog ikke kun handle om de velkendte fortællinger om vold, kontrol og overgreb. De gode fortællinger om drenge og unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund i det danske samfund skulle der også være plads til.

LOKK håber, at have bidraget til et mere repræsentativt og nuanceret billede af de vilkår nogle drenge og unge mænd lever med i Danmark, når de bliver konfronteret med

æresrelaterede konflikter.

LOKK takker konferencens oplægsholdere for deres bidrag på selve konferencen, samt for deres artikler som er samlet i dette artikelhæfte.

Ønskes der flere eksemplarer, kan dette artikelhæfte rekvireres gratis ved henvendelse til LOKKs sekretariat.

Kontakt og information

Om LOKK

LOKK er en humanitær interesseorganisation, der arbejder for at synliggøre, forebygge og eliminere mænds vold mod kvinder og børn.

LOKK yder en landsdækkende telefonisk, personlig rådgivning og konfliktmægling til unge med etnisk minoritetsbaggrund, der er udsat for æresrelaterede konflikter. Den personlige rådgivning kan foregå i LOKKs kontorer i København eller Vejle, eller der, hvor den unge færdes til hverdag.

LOKK tilbyder ligeledes sparring med professionelle rådgivere i forhold til æresrelaterede konflikter i familier med etnisk minoritetsbaggrund.

Endvidere tilbydes gratis oplæg for professionelle i hele landet. Formålet med oplæggene er at opkvalificere medarbejdere i forhold til æresrelaterede konflikter.

På www.lokk.dk og www.etniskung.dk findes mere information samt adgang til en værktøjskasse med råd og vejledning til professionelle til håndtering af æresrelaterede konflikter.

Rådgivning til professionelle

Hverdage kl. 9-15 på 32 95 90 19

Rådgivning til unge

Døgnåben hotline på 70 27 76 66 samt brevkasse på www.etniskung.dk

Rådgivning til forældre

Hverdage kl. 9 - 15 samt onsdag kl. 20 – 22 på 70 27 03 66.

LOKKs rådgivninger bliver varetaget af professionelle rådgivere, er landsdækkende og gratis.